

ACADEMIA ROMÂNĂ

Punct de vedere

21 martie 2019

Câteva precizări privind Conținutul Rezoluției de la 1 Decembrie 1918 de la Alba Iulia și chestiunea autonomiei

Academia Română face aceste precizări ca urmare a apariției în presă a unor declarații aparținând domnului Kelemen Hunor, președintele UDMR.

Termenul de autonomie, în înțelesul invocat de unii lideri politici actuali, nu este folosit decât o singură dată în textul Rezoluției de la 1 Decembrie 1918 de la Alba Iulia, anume la articolul al II-lea: „Adunarea Națională rezervă teritoriilor sus indicate (Transilvania, Banat și Țara Ungurească¹) autonomie provizorie până la întrunirea Constituantei, aleasă pe baza votului universal“. După cum se vede, este vorba despre decretarea autonomiei teritoriilor locuite în majoritate de români, unite cu România (circa 100.000 de km pătrați), teritorii privite în întregime lor. În al doilea rând, chiar și acestor teritorii, Adunarea le-a acordat autonomie provizorie, doar până la întrunirea adunării, alese prin vot universal, menite să dea Regatului României o nouă Constituție. Toate aceste prevederi s-au respectat cu strictețe, iar Transilvania cu Banatul și Părțile vestice s-au încadrat definitiv în România, fără nicio autonomie, doar după îndeplinirea condițiilor indicate. Cei care critică neaplicarea Rezoluției de la 1 Decembrie „uită“ o chestiune esențială, anume „decretarea“ unirii. Punctul nodal al documentului este tocmai unirea românilor respectivi și a teritoriilor menționate cu România! Iar această unire a fost „decretată“ de către cei 1.228 de delegați, aleși în chip democratic și posesori de documente oficiale („credenționale“), ai tuturor românilor în cauză. Cererea de aplicare a unor deziderate cuprinse în acest document presupune recunoașterea tuturor prevederilor în cauză și, în primul rând, a deciziei de unire a Transilvaniei cu România. Cum să invoce nerespectarea unor afirmații, principii, drepturi, cuprinse în rezoluția menționată, cei care nu recunosc esența actului despre care scriem aici? Dar chiar și așa, principiile în cauză, analizate la rece, corect și obiectiv, se vede că nu se referă la autonomie în sensul invocat de unii lideri maghiari.

Oricine poate și trebuie să citească atent Rezoluția Marii Adunări Naționale și să judece singur. Adunarea pomenită – după decretarea solemnă a Unirii – a stabilit următoarele principii fundamentale: „deplina libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare“, „egala îndreptățire și deplina libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din stat“. „Deplina libertate națională“ este explicată clar, fără puțință de interpretări paralele și ea însemna, pentru autorii Rezoluției, dreptul „popoarelor conlocuitoare“ de a se „instrui, administra și judeca în limba proprie“, de „a fi reprezentat în corpurile legiuitoare“ ale României, de a fi reprezentat în guvernarea țării.

Ce se poate constata în legătură cu aceste principii? Maghiarii din România „se instruiesc“ în limba lor, în mod gratuit și, adesea, cu burse din partea statului, de la grădiniță până la doctorat și la studiile post-universitare. Nu există program de studii superioare, de exemplu, cerut de maghiari care să nu fi fost aprobat de organele statului român. Condiția este

¹ Este vorba despre *Partium* sau „Părțile ungurești“ (în sensul de regiunile locuite de români situate spre Ungaria), adică despre Crișana, Sătmăr, Maramureș, Solnoc, Ung, Bereg, Ugocea etc.

ACADEMIA ROMÂNĂ

cea mai generoasă din Europa: să existe cel puțin zece doritori care să urmeze acea specialitate. Dar, în spiritul discriminării pozitive, se aprobă și specializări cu 7-8 cursanți. Prin urmare, pentru câte 10 amatori de studii în maghiară sunt plătiți de stat câte circa 20 de profesori maghiari. Iar dacă nu sunt 10 doritori de astfel de studii în România, sunt aduși tineri din Ungaria, care, în spiritul reglementărilor europene, studiază în România, în ungurește, pe locuri bugetate de statul român. Mai mult: un student care învață în ungurește primește de la stat finanțare dublă (iar unul care învață în nemțește primește de 2,5 ori mai mult) în raport cu unul care studiază în românește. Niciodată, în România de după 1918, sistemul de educație de toate gradele în limba maghiară nu a fost oprit, ci doar restricționat, în vremea comunismului naționalist (în anii '80 ai secolului al XX-lea). Prin urmare, maghiarii din România au șansa să fie perfect bilingvi și să poată ocupa orice funcție, oriunde în țară, la fel ca și etnicii români. Despre administrația în limba proprie, la fel: peste tot în țară, maghiarii sunt reprezentați în administrație în proporție cu numărul lor, iar în satele, comunele, orașele, municipiile și județele unde ei predomină administrația este, practic, maghiară, desfășurată în limba maghiară. „Judecarea“ se face, de asemenea, în teritoriile majoritar maghiare, cu judecători și grefieri maghiari. Statul român asigură traducători ori de câte ori este necesar. Prin urmare, orice împlicinat, martor etc. poate vorbi în fața instanței, în mod neîngrădit, în ungurește.

Este drept că, în documentul invocat, se mai folosește o dată cuvântul autonomie (mai exact adjectivul „autonom“, cum s-a văzut), anume în articolul III, atunci când se vorbește despre „deplina libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din stat“. Dar aici este vorba, evident, despre religie, despre confesiuni și nu numai despre cele maghiare (calvină, romano-catolică din Ardeal, unitariană etc.), ci despre toate.

Prin urmare, în documentul de la 1 Decembrie 1918 de la Alba Iulia nu este vorba nicăieri despre acordarea autonomiei (teritoriale, culturale, regionale, judiciare, administrative, politice etc.) pentru vreo minoritate (sau „popor conlocuitor“, cum se zicea atunci), ci despre asigurarea „deplinei libertăți naționale“, în sensurile precizate, anume dreptul de a se instrui, administra, judeca în limba proprie, de a fi reprezentate în guvern, parlament etc. Or, toate acestea s-au îndeplinit și se îndeplinesc zi de zi. Firește, nu există nici aici – ca în orice lucru omenesc – perfecțiune. Toate organismele internaționale, inclusiv cele ale Uniunii Europene, recunosc oficial că România respectă standardele recunoscute privind minoritățile naționale și că, în multe privințe, legislația românească acordă mai multe drepturi decât prevăd aceste standarde. În acest spirit, legislația românească prezintă asigură de fapt autonomia comunităților maghiare din România, în sensul asigurării educației, justiției și administrației proprii, adică exact cum prevedea Rezoluția de la Alba Iulia și cum pretind reglementările actuale, oficializate în plan internațional.

Facem aceste precizări în contextul declarațiilor domnului Kelemen Hunor, președintele Uniunii Democratice Maghiare din România, facute la cel de al XIV-lea Congres al UDMR desfășurat la Cluj-Napoca în luna februarie 2019.

*

Academia Română a luat act de declarațiile domnului Kelemen Hunor, președintele Uniunii Democratice Maghiare din România, făcute în cadrul Consiliului Reprezentanților Unionali al

ACADEMIA ROMÂNĂ

UDMR, la Oradea, în data de 9 martie 2019, în care afirmă, într-o formulare aluzivă, ambiguă și nu tocmai plină de coeziune, că instituții din cadrul Academiei Române, pe care nu le numește, ar avea intenția de a „nu exista reprezentare maghiară în România“. Redăm declarația, conform agenției de știri Mediafax:

„Dacă cineva nu citește altceva decât că Academia Română, una dintre instituțiile acesteia, conducătorul acesteia, și nu doresc să dau nume, ce fel de studii publice, atunci este clar, și nu este vorba despre un partid politic sau o organizație, care sunt intențiile. Intenția este să nu existe reprezentare maghiară în România, ca un partid mixt să preia reprezentarea maghiarilor, ca maghiarii să fie categorisiți pe marginea unei ideologii.“

Câteva instituții de presă din România au preluat această declarație extrapolând și susținând că UDMR se află în război cu Academia Română, în condițiile în care domnul Kelemen Hunor însuși precizează în propriul său discurs că „aceste intenții le-am văzut până acum din alte direcții și nu din cetatea științei românești“.

În acest context, atragem atenția că declarația domnului Kelemen Hunor este de natură strict politică, făcând referire la viitoarele alegeri ce vor avea loc în România, și că Academia Română este, prin statut, o instituție apolitică, neimplicată în procesul electoral, care nu face declarații de natură politică, nici de susținere, nici de obstrucționare a vreunei formațiuni politice.

Academia Română, în virtutea misiunii sale de instituție fundamentală a statului modern român democratic, pe care o îndeplinește de 153 de ani, pledează pentru manifestarea democratică a tuturor cetățenilor României, fără nicio discriminare, și pentru respectarea drepturilor constituționale.

Considerăm deci aceste declarații ale domnului Kelemen Hunor neonest în raport cu Academia Română și ne opunem încercării de a atrage instituția academică într-un conflict, de orice tip ar fi el, după cum dezavuem cu fermitate transformarea Academiei Române în temă de campanie electorală pentru vreo formațiune, fie ea politică sau doar uniune etnică.

De asemenea, pretinderea acordării autonomiei pentru comunitățile maghiare din România, prin invocarea Rezoluției de unire a Transilvaniei cu România, aprobată la Alba Iulia, în 1 Decembrie 1918, nu are nicio bază reală.

Reafirmăm că Academia Română susține cu tărie reprezentarea politică a tuturor minorităților în România, nu intervine în relația dintre comunitățile română și maghiară și nu atacă activitatea vreunui partid politic sau organizație. Dimpotrivă, susținem prevederile constituționale care reglementează relația dintre majoritate și minoritate și aducem în atenție articolul 6 din Constituția României, care prevede garantarea „dreptului la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase“ pentru persoanele aparținând tuturor minorităților naționale: maghiară, germană, bulgară, armeană, evreiască, ucraineană și toate celelalte.

Biroul Prezidiului Academiei Române